

bukev in listov. Sliši se že semtertje med ljudstvom precej drugači govoriti, kakor se je v nekdansnjih časih govorilo, — to je bolje in čistejše, in scer, kakor je naravno, tam kjer je bil slovenski jezik toliko stoletij zanemarjen, pokvarjen in zmešan z družimi jeziki, akoravno se ljudem, kakor si more lahko vsak človek misliti, tu in tam zlo čudno zdí slišati besed, na ktere niso bili do zdaj navajeni. To se pa vé, da tako čudenje bo po malem jenjalo, kadar bo sadanja mladina odrasla, ki se uči po učilnicah poznati in govoriti svoj pravi jezik, ktereга ji učitelji razjasnjajo, kakor gré — korenito.
(Dalje sledí.)

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Berna 3. junia. (Konec.) Kar me je v Pragi močno veselilo, je pa bilo to, da sem vidil, kako veliko veljavo slavensko-česki jezik tukaj ima; po ulicah, po sprehajališih, po gostivnicah in kavarnah se le malo družega sliši kakor česki, ki ga govoré vsi stanovi, niski in visoki, in si v čast deržé, kramljati jezik svoje ljube matere. Gotovo je tudi lepši, lepi materni jezik popolnoma govoriti kakor popačeno drug jezik, po katerem se človeku že od dalje pozná, da „bi rad, pa ne more!“

Še moram omeniti veselih dní, ki jih je obhajalo naše mesto prve dni tega mesca ob prihodu Nju Veličanstev presvitlega cesarja in cesarice. Cesta od kolo dvora, kjer Ju je mestni odbor s slovesnim ogovorom sprejel, noter do hiše deželnega poglavarja so vse ulice, koder sta se cesar in cesarica peljala, bile tako zalo okinčane, da se nek celó na Dunaju ni dosto lepšega vidilo, kakor tukaj. Ljudstva brez števila je iz cele Moravije ta dan v Berno privrelo. 1. in 2. junia zvečer je bilo mesto krasno razsvetljeno. V petek o poli osmih je imela vsa tukajšna vojašina pred Nju veličanstvom svoje vaje, s kterimi so bili cesar prav zadovoljni; dopoldne so obiskali cesar vse učiliša, cesarica pa bolnišnice in hranilnice otrok. Popoldan ob petih pa je bila nar večja slovesnost. Blizo mesta je velika loka „Augarten“ imenovana, tukaj so bili zbrani mladenči in dekleta iz vsih krajev Moravske in Šleske v svoji národni obleki. Kakor na Krajskem, tako se tudi tukaj na Marskem narajmajo na majhnem prostoru mnogoverstne obleke in narodske navade, kterih se ljudje že veliko sto let nepremakljivo deržé. Za cesarja in cesarico je bil posebno lep šotor napravljen, iz kterega sta zamogla pregledati vse igre, in memo kterega so kmetje v mnogoverstnih oblekah tako eden za drugim šli, da so cesar in cesarica lahko vsacega dobro vidili. Naj prvi so bili kmetje iz okolice Bernske, peljani od svojega župana; jezdili so na lepih domačih konjih, v rokah so imeli male bandera s sulicami, kakor alani, in pokriti so bili s široko-krilnatimi klobuki; za njimi so prišli rudokopi iz Rosice, za njimi Slovaki, Horvati, Hanaki itd., vsaka versta s svojo domačo muziko. Naj lepši so se meni zdeli Horvati tistega rodú, kteri se je že pred 250 leti iz Horvaškega na Marsko blizo Mikulovega (Nikolsburg) naselil in še dan današnji hervaški govori in horvaško obleko ima, kakor sem jo blizo svoje domovine okolj Zagreba vidil; prav lahko sem ž njimi govoril. Najbolj pa je ljudem dopadla neka Hanaška svatba. Hana se imenuje en kraj marske dežele, kteri zavolj rodovitnosti zemlje se smé naj srečnejšim v celi Evropi prištevati; rodovitnost tega kraja, pravijo, ni nič manjši kakor v Egiptu in izhodni Indii; pa tudi prebivavcom se na licih vidi, da pomanjkanja ne poznajo; govoré slavjanski jezik, in okleka njih je tako razločna od vsih družih, da je skorej popisati ne morem. Moški imajo rudeče hlače in plave mnogoverstno pisane jope, na glavi pa majhne niske s cveticami in pisanimi trakovi preprežene klobučke; ženske nosijo okolj vratú tako

velikansk kreželj iz špic, da se glava le malo vidi. In ti Hanaki so obhajali pred cesarjem in cesarico svatbo: pripeljali so štiri vozove z ženskami natlačene: na dveh so bile družice, na dvéh tete nevestine, potem nevesta; za njo en voz s kolačem tako velikim, da nikdar še nikjer nisem kaj takega vidil; za tim vozom so se pripeljali moški, kakor tovarši in svatje ženina, in za njim ženin. Nevesta je cesarici, ženin pa cesarju nekaj od pridelkov svojega kraja daroval, in cesar so se ženinu v česko-slavjanskem jeziku, ki ga dobro govoré, za veselje zahvalili, ki jim ga je ta slovesnost naredila, in mu, kakor slišim, 50 svetlih cekinov podarili. To versto je sklenil mož v smešni obleki na starem kljusetu sedeč, z neznano velikimi očali, in je burke vganjal, da se mu je vse smejalo. — V saboto 3. junia ob 9 zjutrej sta presv. cesar in cesarica Berno zapustila in se po železnici v Prago podala. Janez Tomše, vojaški duhoven.

Iz Tersta 9. junia. * Oznanujem Vam žalostno novico, da po dolgi bolezni umerl je včeraj gosp. Jošt Šemerl, bivši profesor slovenščine na tukajšnji gimnazii in vrednik slovenskega deželnega zakonika. Bil je umna glava, in kako gladko mu je tekla slovenščina, priča deželni zakonik dovolj. Naj v miru počiva! — Slovenščino je po njem začel učiti, mladi profesor zgornje gimnazie, gosp. Legiša, ki je na Dunaji slovansko filologijo Miklošića poslušal in se sedaj na stolici slovenski kaj marljivo obnaša. — Želimo že viditi od gosp. Janežiča izdani „Glasnik slovenskega slovstva“; ali v Terstu ga menda še ni, ker se po bukvarskih razstavah zastonj po njem oziramo, in ker ga naročniki zastale „Bčele“, ki jim je za odškodbo obljubljen bil, še tudi prejeli niso. Z Bogom!

Iz Gradca. Lepa zvezda je bila prisijala na naše obnebje, prijazno je svetila, nadepolne žare razlivala. Veseli smo jo gledali in se je radovali, — ali Bogu bodi potoženo — naša mila danica je prerano ugasnila: Josepine Turnogradske ni je več, kakor so „Novice“ že oglasile. Hipoma se je raznesel po Gradcu žalostni glas o smerti njeni. Neznanci pomilujejo mlado — v 20. letu umerlo gospo, Slavjani pa objokujejo nedomeštljivo zgubo. Vse polno jih pride k pogrebu, svoje miljenki zadnjo čast skazat. Bivša družba slovenska se zdí znovič zedinjena, omlajena, pomnožena. Po cerkvenem blagoslovu jej pred odvožjo zapojó rojaki latinsko otožnico. Trije duhovni in žalostna glasba spremlja številni sprevod. Po ukupu na št. Lenarskem pokopališču pak jej v slovenski pesmi odpojó otožno slovo in mir večni! Nje grob tukaj bo našincem predrag kraj, nje mili spomin bo nam v blagoslovu živel. Dr. M.

Od sv. Lorenca v Pušavi 3. junia. Naj „Novice“ spomnijo enkrat tudi tega kraja, ki je kotlu podoban, kterega okoli in okoli visoki hribi obdajajo, posebno na izhodno-južni strani imenitega Pohorja. Stanujejo tukaj dobroserčni ljudi. Večidel Pohorjancov terzuje z deskami do turške meje; zdaj pa ta kupčija nekoliko peša zavolj rusovsko-turške vojske, vendar se po svoji stari navadi na pot podajajo, in tak svoje edine viro pridelkov obiskavajo, ker jim pri vsem prizadetju poljedelstvo nikakor ne zadostuje. Tudi se marljivo s sadjorejo pečajo, ki marsikteremu kos kruha nadomesti. Serčno me je razveselilo viditi miloserčno navado, da premožniši gospodarji v koših kruh k cerkvi donasajo in med uboge delijo. Da jim Bog stotero poverne! — Poslednje še omenim, da farovža pri Divici Marii v Pušavi še ni, — kar visoke časti vrednemu gospodu župniku veliko terpljenje vzrokuje. Jančar.

Iz Sevnice na Štajarskem. Strašna nesreča je 4. dan t. m. zadela Sevnico (Lichtenwald) poleg Save. Nek fantè se je igral z vžigalicami in prižigaje klinčike je napravil oginj, ki je pokončal celi lepi terg popolnoma,

le nekatere hiše so ostale. Pogorela je tudi cerkev, šola, srenjska hiša in žandarska kosarna; pokončano je vse premoženje, veliko živine je poginilo; k sreči ni pogorel noben človek. Nepopisljiva je revšina, ki je mahoma zadela toliko družin in jih pripravila na beraško palico. Zares usmiljenja so reveži vredni! Koliko nesreč so že napravile tiste vžigalice, ktere le prelahko otrokom v roke pridejo! Pa slišali smo tudi, da so se žali Bog! pogrešale dobre gasivne naprave! Kako malo skerbí je pri nas sploh za to: jok in stok je še le potem, ko je krava iz hleva!

Iz Dolenje vasi pri Ribnici 6. junia. Okol polnoči me zbudi posebna svetloba iz spanja, skočim k oknu, kar vidim, da v sredi vasi neki skedenj vès v plamenu stoji. Strah in groza med prepade — silno velika vas (steje 113 hiš), hiše ena pri drugi silno tesne in večidel vse s slamo pokrite — pomoči ob tako ponočnem času pa ne koj zadostne! In res ob kratkem je 45 hiš v tako groznem plamenu gorelo, da še nikdar takega nisem vidil! Plat zvoná je po celi ribniški dolini bilo, ljudje so od vsih krajev k strašnemu požaru derli. Milemu Bogu, da nam ni poslal nasprotnega piša, in ljudem, ki so prihiteli na pomoč, gré hvala, da ni cela vas pogorela. Al 45 hiš z vsimi skednji in hlevi je do tal preč! Moje pero je prešlabo popisati nadlogo nesrečnih pogorelcov, ki osmojeni, raztergani in lačni jokajo okoli pogoriš in vpijejo: kaj bo, kaj bo! Nesreča je pa tolikanj večja, ker polovico pogorelcov pri vsem opominovanju nima zavarovanih pohištev, drugi pa le za majhne krajcarje, da še ne bojo mogli svojih poslopij postaviti v prejšnji stan. Obernem se tedaj v imenu tolikšnih siromakov na miloserčne Ljubljance in vse Slovence v daljnih in bližnjih krajih: usmilite se, usmilite se sila revnih pogorelcov v Dolenji vasi! Vsaki naj manjši dar, naj je v dnarju, v obleki ali hrani, bode sprejet z nepopisljivo hvaležnostjo.

Kdo je te strašne nesreče kriv, se še ne vé.

Jože Jereb.

Iz Ljubljane. Kakor je znano, je za ljubljansko mesto bila sedanja rekrutirenga na 19. in 20. dan tega mesca predpisana, pri kateri bi bil imel magistrat oddati 35 rekrutov. Po natančnem obravnanju tega opravila pa je mogoče bilo, da je ljubljanski magistrat že 10. dan t. m. celo število dopolnil, tako, da je ta rekrutirenga že dokončana. Med oddanimi 35 novinci je, kakor slišimo, 25 prostovoljcev, kar očitno pričuje, da se Ljubljanci vojaškega stanú ne bojé. Magistratu se pa smé v gotovo zaslugo šteti, da opravila rekrutireng v tako natančnem redu spolnuje, da vsaki dotični rekrut mestu na dobro pride. Mesto Linc in Ljubljana ste tedaj menda prvi, v katerih so mestne gosposke sedanjo rekrutirengo že dopolnile.

Novičar iz mnogih krajev.

Pri ti priliki, ko se presvitli cesar v Pragi bili, so se peljali v Tečen, kamor je prišel tudi kralj pruski; ker sta pri tem shodu tudi od obéh strani prva ministra pričujoča bila, je zadeval ta shod gotovo turško-rusovsko vojsko. — Med postavami, ki bojo najprej oklicane, bo postava za letne in tedenske somnje; po ti postavi se bojo nek takim krajem, kateri so blizo železnic, naj raji somnji dovoljali. — Srenjska postava ne pride pred, dokler ne bojo vse cesarske gosposke (politično-sodijske) po deželi ustanovljene. — C. k. dnarstveni minister je poklical 7. dan t. m. več dunajskih velikih trgovcev in previdnih dnarničarjev v posvet: na kakošno vižo bi se zamogel zboljšati stan državnega dnarstva; kmalo se bo tedaj kaj gotovega slišalo,

kaj so sklenili. — Iz Horvaškega se sliši, da letina še precej dobro kaže, terta lepo stoji, sena bo dovelj. — Zadnje novice od Silistre segajo do 6. t. m. Ta čas je bilo vse še zlo pri starem, zdaj spet pravijo, da se Silistra zamore še 3 mesce deržati. — 30. maja je bila pri Slatini, na meji male Valahije precej huda bitev, pri kateri so Rusi nesrečni bili. Ali je umerl mladi grof Orlov, ki je bil v oko vstreljen, se za gotovo ne vé; gotova pa je žalostna novica, da polkovnik Karamsin, sin slavnega zgodovinarja, je pri Karakulu padel. — Važna novica je, da se ima rusovski vojskovodja Paskievič s svojim glavnim stanišom iz Valahije v Jaš (v Moldavo) preseliti; po tem takem hočejo res Rusi veliko Valahijo sprazniti. Da bi pa čez reko Prut nazaj šli, ni verjeti, ker je gotovo, da še zmiraj nove armade marširajo iz Rusovskega v Moldavo; Dobručo so Rusi že po svojem osnovali, v soteske Moldavske na meji proti Erdeljskem pa so postavili kozake na pikete. — Omer-paša še zmiraj hoče več topov imeti, čeravno jih ima že 500; iz Carigrada mu ne morejo nobenih več poslati. — Poljski general Wysoki je iz Carigrada naznanil svojim prijateljem, da z napravo poljskega kardela spet ne bo nič, ker se sultan, gledé na Austrijo, brani jo dovoliti. — Večidel francosko-angleških bark je višino Sebastopolsko zapustilo, da hitreje prepeljujejo armado v Varno. — Gerški patriarh v Carigradu je po željah sultana imel naznaniti, da mati staroverske cerkve je vedno bila v Carigradu, da so Rusi dosto premenili to véro in se tedaj staroverci rusovski ločijo od starovercov na Turškem. Carigradski patriarh pa dosihmal še ni hotel podpisati pisma tega novega razkolenstva.

Kam in kje?

Kam derži na desno cesta,
Kam derži na levo pót?
Mož povejte mi po skušnji:
Kje se lože ognem zmót?

Pot, ki vidiš jo na pravo,
Te prinese v mesta kras;
Ki derži na levo steza,
Te pripelje v prosto vas.

Če nameriš jo na mesto,
Kras zidovja najdeš hiš,
Če se pa na vas obrneš,
Pa nasprotno vse dobiš.

Kam tedaj se naj obernem,
Al se v mesto naj podam,
Ali naj na vas jo mahnem,
Srečo boljše kje imam?

Vidiš, to ti je vse ena:

Kakor se obnašal boš.

Lahko v mestu, lahko v vasi

Si, če hočeš, srečen mož. Matija Valjavec.

Pogovori vredništva.

Posestniku J. J. v J.: Na vprašanje Vaše: „kje je treba prašati zavolj prepisov? vam damo vediti, da zdaj še nikjer, ker postave za zložbo zemljiš v naših deželah še nimamo, ampak se, kakor ste brali, še le izdeluje, tedaj še nihče ne more biti deležen njenih dobrot. Na Ogerskem, v vojvodini Serbski in v temeškem Banatu pa je že moč zadobila, in tam so menda že nekteri prepisi oprosteni bili prepisane davšine. Je tedaj treba, da pride poprej postava na dan.

Popravek. V 12. versti „novič. iz mnog. krajev“ od spodej namesto rusovskim beri turškim.

Stan kursa na Dunaji 12. junia 1854.

Obligacije	5 %	86 ³ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	87 ¹ / ₄ fl.
državnega	4 ¹ / ₂ „	76 „	Windišgrac. „	20 „ 29 ¹ / ₄ „
dolga	4 „	68 ³ / ₄ „	Waldstein. „	20 „ 30 ¹ / ₂ „
	3 „	56 „	Keglevičeve „	10 „ 10 ³ / ₈ „
	2 ¹ / ₂ „	42 ³ / ₄ „	Cesarski cekini.	6 fl. 15
Oblig. 5% od leta 1851 B	106 ¹ / ₂ „		Napoleonor (20 frankov)	10 fl. 46
Oblig. zemljiš. odkupa 5%	83 ¹ / ₄ „		Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834 . . .	226 „		Pruski Fridrihsdor . . .	11 fl. 10
„ „ 1839 . . .	122 „		Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1854 . . .	90 ¹ / ₂ „		na 100 fl.	33 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 10. junia 1854: 67. 21. 85. 54. 16.

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 24. junia 1854.

Odgovorni vrednik: Dr. Janex Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.